

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 156

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JULY 6, 1938

LETO XLI. — VOL. XLI.

Visok vladni uradnik zatrjuje, da potrebujejo delavci v Zedinjenih državah več oblasti in moči

Aubrey Williams, pomožni administrator WPA del v Ameriki, je te dni govoril v Berea, Ohio, v bližini Clevelanda. Govoril je napram 250 delegatom Ameriške mladinske organizacije, ki so se zbrali h konferenci.

Med drugim je dejal: "Ako bi bilo mogoče politično moč in bogastvo prenesti v roke ameriških delavcev, tedaj bi bila naša demokracija v varnih rokah. Predvsem pa je potrebna organizacija, ako želite dobiti oblast v poset."

Williams je govoril že pretekli teden glede organizacije političnih prijateljev, radi česar se je zameril mnogim senatorjem, ki so ga obdolžili, da deluje za Roosevelta čes, da namerava z WPA deli podkupiti delavce, da bi ponovno glasovali za Roosevelta.

V svojem včerajšnjem govoru se Williams ni dotaknil tega predmeta, pač pa je hvalil WPA delavce, ki so s svojo marljivostjo ustvarili dela v Ameriki, kakoršnjih sicer ne bi nikdar dobili.

Predvsem je Williams poudarjal, da se morajo delavci držati poglavitne doktrine, namreč, da se morajo organizirati v samostojnih unijah, ne pa v organizacijah, ki so pod kontrolo privatnih interesov.

"Ljudje so sami za sebe najboljši sodniki," je dejal, "da pronaidejo, kaj je dobrega za nje. "Prste tekmovanje mora biti povsod." Končno je Williams, ki nekako zastopa predsednika Roosevelta, poudarjal ogromni pomen nove delavske postavbe glede minimalnih plač in maksimalnih delovnih ur.

Amerika ne more živeti brez drugih narodov. Boljši časi pridejo v zvezi z ostalim svetom

London, 5. julija. Poslanik Zedinjenih držav v Angliji, Joseph Kennedy, je imel na dan ameriške neodvisnosti pred ameriškim klubom v Londonu pomemben govor, tekom katerega je izjavil, da Amerika nikakor ne more biti sama za sebe.

Ako Zedinjene države želijo, da se časi izboljšajo in da se industrija znova dvigne, tedaj je na vsak način potrebno, da stopijo Zedinjene države v stik z ostalimi državami in sodelujejo z njimi.

"Amerika je preveč ponosna sama na sebe," je dejal ameriški poslanik v Angliji. "Sicer ne prezira drugih narodov, toda z njimi pod nobenim pogojem neče sodelovati. To ima za posledice, da se jo drugi narodi ogibljejo. Ameriški poslanik Kennedy je govoril nekaj ur pozneje, ko je imel bivši angleški minister za zunanje zadeve, Anthony Eden, značilen govor, tekom katerega je poudarjal, da bi morala Amerika stopiti v stik z Anglijo in skrbeti za mednarodno disciplino.

Anthony Eden je odstopil kot minister za zunanje zadeve, ker ni odobral korakov angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina, ki je začel delati prijateljske pogodbe z evropskimi diktatorji.

Med drugim je ameriški poslanik Kennedy poudarjal: "Narodi ne morejo živeti sami za sebe. Kakor išče vsak posameznik družbo, tako jo išče tudi narod. Amerika bo postala mrtva, ako bo nadaljevala svojo dosedanje politiko, da se drži proč od drugih narodov."

Nov grob

Včeraj popoldne okoli 5. ure je umrla Lucija Kušar, rojena Legan, 20171 Goller Ave. Bolehala je mesec dni. Stara je bila 51 let. Ranjka je bila doma iz vasi Gradenc, fara Žužemberk. V domovini zapuša dva brata, Ivana in Štefana ter sestro Ivano. V Ameriki je živela od leta 1904. Pri hiši se je reklo pri spajovem Mihatu. Tu zapuša soproga Ignaca, ki je doma iz Notranjih gor, fara Brezovica pri Ljubljani. Nadalje zapuša sinove: James, John, Frank in Joseph ter hčer Mary. Zapuša tudi brata Jakoba Legana. Pokojna je bila članica društva sv. Kristine št. 219 KSKJ, Oltarne društva in članica podružnice št. 14 SZZ. Njena sestra Mrs. Laurin je umrla pred nekaj leti. Pogreb ranjke se vrši v soboto iz hiše žalosti v cerkev sv. Kristine ob 10:15 dopoldne. Pogreb bo vodil pogrebni zavod A. Grdina in Sinovi. Bodi ranjki dobri in blagi materi ohranjen časten spomin. Preostali družini naše globoko sožalje!

Nove hiše

Da je stavbinska sezona v Clevelandu postala bolj živahna je znamenje, ker je bilo tekom junija meseca v Clevelandu zgrajenih 77 novih hiš, med njimi štiri, ki so veljale nad \$30,000.

Smrtna kosa

V St. Alexis bolnišnici je preminula rojakinja Mary Mačero, rojena Fabjan, lastnica La Salle Cafe na 185. cesti. Ranjka je bila stara šele 40 let. Stanovala je na 18611 Chicasaw Ave. Doma je bila iz vasi Sepolje na Krasu, fara Tomaj, odkoder je prišla v Ameriko leta 1930. Ranjka zapuša tu žalujočega soproga Josepha, hčer Almo in brata Antona, v stari domovini pa starše, tri sestre, Josephine, Paulino in Emo. Bila je članica društva Euclid št. 29 SDZ in društva Prijatelji št. 215 SSPZ. Pogreb se vrši v petek jutraj ob 8:30 iz August F. Svetek pogrebnega zavoda v cerkev sv. Kristine na pokopališču sv. Pavla. Bodi ranjki ohranjen blag spomin. Preostali družini naše globoko sožalje!

Prav jim je!

Tik ob meji mesta Clevelanda, v Orange vasi, je bil štant, kjer so se prodajale pokalice za 4. julij. No in zgodilo se je, da je ta štant eksplodiral radi pokalice in so pri tem dobile poškodbe tri osebe. Koliko drugih ljudi pa je ostalo nepoškodovanih, ker so pokalice eksplodirali!

18 mesecev

Zveza prodajalcev avtomobilov v Ameriki je odredila, da je 18 mesecev najdaljši rok, na katerega se more kupiti nov avtomobil na odplačila.

Ob obletnici japonsko-kitajske vojne

Hankov, 5. julija. Ob priliki prve obletnice, odkar se je začela vojna med Japonci in Kitajci, je vrhovni poveljnik kitajske armade, general Kajšek, izdal spomenico, v kateri pravi, da kitajska armada ne bo odnehala z bojem, pač pa se bo borila do končne zmage. Vojna se je začela 7. julija lanske leto, ko so Japonci v bližini Peipinga napadli kitajsko vojaško stražo. Vojna med Kitajci in Japonci je od tedaj zahtevala strašne žrtve. Nad 100,000 civilnih prebivalcev je bilo ubitih od bomb iz zrakoplovov, nad 500 mest porušenih. V raznih bitkah je padlo do 300,000 kitajskih in do 100,000 japonskih vojakov, dočim gre število ranjenec v milijone. Radi lakote je pomrlo najmanj 2,000,000 Kitajcev, dočim je Japonška izčrpala svoje skrajne vire, da nadaljuje z brezuspešno vojno. Včeraj so Kitajci večkrat zaporedoma napadli Japonce ob Rumeni reki, kjer je bila še pred nekaj tedni velika poplava. Japonci so bili na treh važnih točkah vrženi nazaj.

Predsednik Roosevelt je pripravljen za pot

Washington, 5. julija. Predsednik Roosevelt je pripravljen za pot. Obiskal bo države, v katerih se dvomi, da bi bili izvoljeni pri primarnih volitvah njegovi pristaši in poleg tega želi narodu povedati tekom potovanja o liberalnih načrtih, katere ima za bodočnost. Predsednik odpotuje iz glavnega mesta 7. julija in se ne bo vrnil v Washington do oktobra meseca. Računa se, da bo imel predsednik tekom potovanja 25 večjih govorov in številne manjše govore na raznih železniških postajah. Od tega potovanja je mnogo odvisno, če se bo predsednik premislil, da ponovno kandidira ali ne.

Trdna streha

Ravno iz našega urada se vidi na streho starše šole sv. Vida, ki ima še vedno sloves, da je tretje najvišje slovensko poslopje v Clevelandu. In včeraj smo opazili na strehi, visoko na stropu, možaka, ki se je kar brezskrbno kretal v taki višini. Kot smo zvedeli, je bil to Fred Strniša iz Edna Ave., ki je barval streho. Pred potegne do malega 250 funtov in meri menda šest čevljev palcev pet in tak orjak na visoki strehi že niso mačkine solze.

Žrtve četrtega

Kolikor se je moglo dosedaj dognati je zahteval četrty julij v Clevelandu tri žrtve radi pokalice, dočim je bilo nekako 80 oseb ranjenih. Toliko so jih pripeljali v razne bolnišnice, a gotovo jih je bilo več kot sto, ki so se zdravili doma. Večje avtomobilske nezgode pa letos nismo imeli v Clevelandu na dan 4. julija, dasi je stotisoče avtomobilov vozilo po cestah.

Novi bulevard

Načelnik prometnega policijskega oddelka v Clevelandu je odredil, da se avtomobili na novem jezerskem bulevardu nikjer ne smejo ustaviti. Vsako parkiranje je prepovedano. Ako ustavite, vas bo to veljalo \$1.00. Tudi se ne sme voziti hitreje kot 35 milj na uro. Trije prometni policisti bodo skrbeli za red na novem bulevardu.

Princi in vinarice

Hyde Park, N. Y. — Ko je za 4. julij povabil predsednik Roosevelt soproga švedskega prestolonaslednika in nekaj drugih švedskih princov na kosilo, je Roosevelt predlagal, da gre kraljeva žlahta z njim na piknik. Povabilo je bilo sprejeto. Vsa družba se je podala v bližnji gozd, kjer so priredili piknik, kakor ga prirejajo naša društva na prostem. Mrs. Roosevelt je pa zahtevala, da mora kraljeva švedska žlahta občutiti vse dobrote ameriškega piknika in je naročila šest ducatov vinaric, katere so kraljevi gostje prav s slastjo uživali na pikniku.

Številni pozdravi

Včeraj nam je poštar nasul kopico toplih pozdravov od naših rojakov, ki potujejo v teh prijaznih dnevih po širni Ameriki in tudi po Evropi. Dajte, da vidimo, kdo vse pošilja pozdrave: Iz Washingtona, D. C., pošiljata pozdrave Misses Jean in Alice Oberstar. Iz Detroita pozdravlja Mr. Jože Pozelnik, znani keglški mojster. Podal se je tja s svojo soprogo in pravi, da mu jako ugaja par dni oddiha. Gre tudi v Kanado. Iz Havre, Francija, pošiljajo pozdrave Mrs. Pianek, Mrs. Tomšič, Mrs. Lužar in Mary Strukel. Pozdravljajo tudi vse prijatelje v Clevelandu. In še ena kartica je dospela iz Havre, Francija, na kateri čitamo: Mnogo pozdravov vam gg. urednikom in vsem prijateljem in znancem v Clevelandu. Na sredi morja se nahajamo, toda je vse lepo mirno, izvrstna zabava, pametna družba. Pojemo lepe slovenske pesmi, da nas ljudje kar občudujejo. Sledijo podpisi: Mary Strukel, Angela Virant, Frances Judnich, Albina Novak, Molly Klemenc, Ivana Potočnik, Anton Kenda, Agnes Bačnik in še nekaj drugih, katerih imen pa ne moremo razločiti, ker so bili najbrž pri najboljši volji, ko so podpisovali. — Iz Windsor, Ontario, Kanada, pošiljajo pozdrave Mr. in Mrs. Novak in Mr. in Mrs. Stimec. — Iz Eveletha, Minn., smo pa dobili lepe razglednice s pozdravi na uredništvo in naše naročnike od Mr. in Mrs. Frank Longar in Mrs. Škodlar ter Mrs. Ban. Vsem skupaj se prav lepo zahvaljujemo za njih pozornost!

Mrs. Brešak pozdravlja Včeraj smo dobili pismo, napisano po prijatni Mrs. Brešak iz Loraina, ki se je podala na obisk v staro domovino. Piše Mrs. Brešak: Na potu v domovino pozdravljam vse znance in prijatelje v Lorainu, posebno pa prijateljice, ki so mi priredile tako lep poslovilni večer, in iskrene pozdrave dekletom od vežbalnega krožka št. 40 S. Z. Z. Srčna hvala za tako krasno darila. Iskren pozdrav mojim trem sinovom v Lorainu. Naj še dodejem, da vodstvo izleta Slovenske Zenske Zveze skrbi z vsemi močmi za udobnost vseh izletnic. Tudi vam, g. urednik, tople pozdrave. — Frances Brešak.

Evharistični kongres Od 17. do 20. oktobra se bo vršil letos 8. narodni ameriški evharistični kongres v New Orleansu. Za legata ali papeževga zastopnika bo izbran eden izmed ameriških kardinalov. V New Orleans pričakujejo najmanj 500,000 udeležencev.

Nacionalisti ponudili Angležem lastno pristanišče

London, 5. julija. Angleška vlada je naznanila v parlamentu, da so ji nacionalisti ponudili pristanišče Almeria, kjer lahko svobodno trgujejo z lojalistično Španijo, toda pod pogojem, da Anglija nikakor ne uvažajo orožja v lojalistično Španijo. Mesto Almeria se nahaja v rokah španskih lojalistov, je kakih 150 milj od Gibraltarja in direktno južno od Madrida. Omenjeno ponudbo je stavil Angležem vrhovni poveljnik španskih nacionalistov, general Franco, potem ko je Anglija ponovno protestirala pri njem radi napadov na angleške parnike. V ostalem se poroča, da so nacionalisti zadnja dva dneva precej napredovali na fronti. Tri mesta so bila bombardirana, med njimi važno pristanišče Alicante. Nacionalisti so včeraj nameravali napasti Valencijo, kjer je sedež sedanje španske vlade, toda so bili vrženi nazaj. Videti pa je, da je odpor lojalistov vedno slabši. Nacionalisti imajo svoj glavni stan komaj 27 milj od Valencije.

Listnica uredništva

Radoveden. — Največja mesta v Ameriki po vrsti so: New York, Chicago, Philadelphia, Los Angeles, Detroit in Cleveland. — A. L. Oglasile se na probatni sodniji, ki ima svoje prostore na Common Pleas sodniji na Lakeside Ave. in Ontario St. — F. K. Najbolje bo, da se zgledate v našem uradu, da se osebno pogovorimo. Enakih zadev se ne more javno razpravljati, ker je treba vsak slučaj drugače soditi.

Žrtve četrtega

Med drugimi ranjenci, ki so postali žrtve 4. julija je tudi 23-letni John Stifter, ki stanuje na 976 E. 63d St. Ko je korakal po cesti je pobral neko takozvano "radio bombo," ki se ni vnela, toda je eksplodirala v njegovih rokah in mu prizadela težke poškodbe. Odpeljan je bil v Polyclinic bolnišnico. Vsega skupaj je bilo v Clevelandu 67 oseb ranjenih.

Direktorska seja

Direktorij Slovenskega društvenega doma v Euclidu ima zelo važno sejo v sredo, 6. julija, v društvenih prostorih ob pol 8. uri zvečer. Namen seje je, da se oživi Zenski klub. Vabljen so torej vse one članice Kluba, ki so bile delavne v preteklosti, kakor tudi one, ki so pripravljene sodelovati. Pridite! — Tajnik.

Na obisku

Iz Forest City, Pa., je dospela v Cleveland na obisk Mrs. Ana Blodnikar, nadalje Mrs. Mary Cerar s hčerko Josephine in sinom Edvardom iz Vandling, Pa. Tekom svojega bivanja v Clevelandu stanujejo pri družini Lovrenc Gavtroža, 6729 Bayliss Ave. Srečno bivanje v naselbini vam želimo vsem!

Zaroka

Mr. in Mrs. Jos. Ponikvar, 1283 E. 56th St. naznanjata, da se je njuna hčerka Sophie zarokila z Mr. Frank Krašovicem, sinom Mrs. Frances Krašovic, lastnice The Norwood Sweet Shoppe, 6206 St. Clair Ave. Vso srečo, Frankie in Sophie!

Seja nocoj

Gospodinski klub Slov. delavske dvorane na Prince Ave. ima nocoj večer sejo ob 7. uri.

Država Ohio na delu, da se prepove prodaja pokalic, raket in enakih nevarnih predmetov

Columbus, O., 5. julija. Mnogo odličnih mož v državi Ohio se strinja z idejo, da bi morala prihodnja državna postavodaja narediti postavo, ki bi prepovedovala prodajo umetnega ognja, pokalice in raket vsem državljanom, razven mestnim oblastem in javnim zavodom.

Vedno večje žrtve na dan 4. julija jasno kažejo, da je taka postava absolutno potrebna. Sodnik Skeel v Clevelandu je včeraj izjavil, da imamo samo v Clevelandu nad 3,000 slepcev in hromcev, ki so bili tekom zadnjih deset let pohabljeni radi pokalice.

Sicer imajo posamezna mesta postavbe, ki prepovedujejo prodajo in rabo pokalice, toda te postavbe so površne, kajti v vaseh okoli večjih mest nimajo enakih postav, in vsakdo lahko

svobodno kupuje in prinaša smrtno igrače v Cleveland.

Zveza županov države Ohio se je že zavzela za enako postavbo. Oglasil se je tudi Klub ženskih državljanek države Ohio, ki bo naredil pritisk na državno postavodajo, da sprejme enako postavbo.

Postava, ki prepoveduje prodajo pokalice v državi Ohio, je bila predlagana že pred mnogimi leti, toda interesi, ki lastujejo tovarne za izdelovanje pokalice, so dosedaj še vedno preprečili vzakonitev enake postavbe.

Govori se, da je mnogo državnih poslancev in senatorjev podkupljenih od mogočnih privatnih interesov, da glasujejo proti enaki postavi, ne da bi upoštevali, koliko otrok in starejših postane za celo življenje nesrečnih.

Vsepovsod se kažejo znaki boljših časov. Delavske organizacije kot industrije optimistične

Washington, 5. julija. Vedno bolj ugodnejši položaj na ameriških borzah je najboljši termometer, ki kaže, da se industrijski položaj v Zedinjenih državah izboljšuje. Cene delnic naraščajo dnevno in so danes višje kot so bile tekom leta.

Sicer v celoti ni bilo opaziti še dosti spremembe v javnosti, toda pogoji so tu za mnogo boljše bodočnost kot smo jo imeli dosedaj. Glavno je, da dobivajo industrije naročila in se pripravljajo na večjo proizvodnjo.

Enako kot naraščajo cene delnicam, se dvigujejo tudi cene bondom, kar je skrajno ugodno znamenje. V kolikor je mogel te dni delavski oddelek vlade pronajti, je bilo tekom zadnjih dveh tednov nad 50,000 delavcev zopet sprejetih na delo.

Seveda je to le kaplja v morju, toda ako se bo nadaljevalo z isto naglico v bodočih mesecih zna biti do konca septembra do dva milijona brezposelnih zopet pri svojih delih. Vlada bi s tem silno profitirala, ker bi se znižali stroški za relief.

Avtomobilska industrija rapidno narašča. Mesece in mesece ni bilo naročil od prodajalcev avtomobilov, dočim so slednji tekom zadnjega meseca naročili nad 500,000 novih avtomobilov.

Enako kot American Federation of Labor, zatrjujejo tudi voditelji C. I. O. organizacije, da se delavski položaj izboljšuje. Naročila avtomobilov pomenijo več dela zlasti v jeklarstvu in industriji.

In če bodo cene delnicam naraščale še naprej in bodo tovarne dobivale naročila, pomeni to, da bodo v jeseni zopet izvoljeni sami demokratiški kongresmani, dočim bi sicer njih število močno padlo.

Vest iz domovine

Mr. Joseph Fidel, 695 E. 157th St. je dobil iz domovine žalostno vest, da je v Novi Sušici pri St. Petru na Krasu umrl njegov ljubljani oče Mihael Fidel, v častitljivi starosti 80 let. Ranjki zapuša tu dva sinova, Jožefa in Franka, v stari domovini pa žalujočo soprogo Marijo, sina Ivana, hčer Marijo, poročeno Cestnik in več drugih sorodnikov. Naj bo blagumu očetu lahko domača gruda. Preostali sorodnikom naše globoko sožalje!

Lep napredek

V današnjem listu je priobčeno poročilo Slovenske posojilnice in sicer finančno stanje z 30. junija 1938. Poročilo kaže, da ta slovenski denarni zavod kaj lepo napreduje in uživa polno zupanje pri ljudeh.

Suzane Lenglen umrla Pretekli pondeljek je umrla v Parizu Suzanne Lenglen, ki je bila svoje dni poznana kot najboljša teniš igralka na svetu.

* Sodnija v St. Louisu je odločila, da International Shore Co. tovarna ne sme znižati plač.

Proti-fašisti so bili tepeni v Kanadi

Toronto, Kanada, 5. julija. Na glavni ulici mesta Toronto je razgnala policija, ki je bila na konjih in peš, množico, ki je imela zborovanje proti fašistom. V Massey dvorani so se zbrali kanadski fašisti. Dvorano je obklopila množica kakih 5,000 protifašistov. Ker je množica grozila, je nastopila policija, ki se je bala, da bi se ljudje ne navlčili na protifašiste. Napadla jih je s koli in palicami ter razgnala množico po boju, ki je trajal pol ure.

Senator Bulkley

Poskusno glasovanje, ki so ga vpeljali razni časopisi v državi Ohio glede možnosti ponovne izvolitve senatorja Roberta J. Bulkleya, je sijajno pokazalo, da je senator Bulkley zelo priljubljen v državi Ohio. Enaka poskusna glasovanja sicer ne pomenijo dosti in so največkrat zapeljiva, toda v slučaju senatorja Bulkleya so državljani države Ohio skoro enoglasno za Bulkleya. Njegov nasprotnik, bivši governor George White, je daleč zadaj. Dosedanje glasovanje kaže 5:1 v prid senatorja Bulkleya.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:
U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers
Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

33 No. 156, Wed., July 6, 1938

WPA prinaša glasbo ljudstvu

Več kot deset tisoč dovršenih glasbenikov, izbranih iz religijnih seznamov, je zaposlenih v dosego cilja, da naj glasba postane del vsakdanjega življenja ameriškega ljudstva. Njihovo delo je pod pokroviteljstvom WPA federalnega glasbenega projekta, ki ga vodi Dr. Nikolaj Sokoloff.

Glasba je nekaj, kar skoraj vsakdo more uživati, — jezik, ki ga vsakdo more razumeti. Dobra glasba pa je bila v Ameriki dragocen luksuz, ki si ga le malo ljudi more privoščiti. Radio in govoreči film sta sicer znatno razširila obseg poslušalstva, oba pa imata tendenco, da živi glasbeniki pridejo ob zaslužek vsled stalnega ponavljanja njihove re-kordirane glasbe.

Za te izborni izvežbane umetnike so razmere jako črno izgledale v prvih mesecih leta 1935. Gledališča širom vse dežele so bila odpustila svoje orkestre, glasbene šole so bile skrhle svoje osebe in tudi učencev za privatne učitelje je bilo čim dalje manj. Morala mnogih izvrstnih glasbenikov je bila padla jako nizko, povrh tega pa so bili v nevarnosti, da sčasoma izgubijo ono izurjenost, ki so jo pridobili skozi dolga leta.

Federal Music Project, ki je bil ustanovljen v oktobru onega leta jim je dal ne le zaslužek, marveč tudi prvo priložnost, da širokim masam ameriškega ljudstva prinašajo resno glasbeno zabavo.

Projekt je bil začel od Works Progress Administracije poglavito v svrhu, da se potrebnim glasbenim umetnikom pomaga do zaslužka. Že od samega začetka pa se je naglašala potreba po visoki umetniški stopnji in glasbeni poštenosti. Ko so glasbeniki razvideli, da se v zameno za dano jim pomoč od njih pričakuje polnovredno izvajanje, so oni odgovorili z navdušenostjo, zavedajoč se, da glasba nima socialne svrhe, ako se ne posluša.

Kak je bil uspeh njihovega prizadevanja pokazuje zadnje poročilo o projektu, iz katerega je razvidno, da 92,088, 927 je do sedaj prisostvovalo njihovim 130,901 prireditvam. Projekt sedaj upravlja 127 simfoničnih in koncertnih orkestror, 89 godb, 16 skupin za salonsko glasbo, 52 plesnih orkestror, 19 pevskih zborov in 11 opernih skupin. Za dijake, ki nimajo pevskega za privatne lekcije, zaposlenih je 1,017 učiteljev, vzeti iz religijnih seznamov, ki podučujejo glasbene tečaje v 259 občinah. V glasbenih središčih pa deluje 13 projektov, ki dajejo pripomožni zaslužek glasbenim prepisovalcem, aranžerjem in knjižničarjem.

Te številke, kakor poudarja Dr. Sokoloff, pomenjajo, da ves obzor ameriških ljubiteljev glasbe postaja širši.

"Visoka glasba ni več privilegij srečnejših mestnih prebivalcev," naglašja Dr. Sokoloff, "ljudstvo širom dežele jo je poslušalo in hoče sedaj imeti še več iste. To razsežno poslušalstvo bo ustvarjalo nov trg za talente, ki so sedaj brez posla."

Dve leti Federalnega glasbenega projekta sta pokazali, kaj se more doseči z vladno podporo pri programu, ki je bil poglavito namenjen za odpravo obubožanim glasbenikom. In kar je enako važno, mnogo izmed najboljših glasbenikov — katerih izurjenost je pridobila vsled sposobnega dirigentstva in ponovnega vežbanja na projektu — se je povrnilo k privatnemu zaslužku.

Da drugi narodi spremljajo ta ameriški eksperiment z velikim zanimanjem, je razvidno iz dejstva, da je kot dirigent WPA orkestror nastopil Jerzy Bajanowski, ki je bil odposlan iz Poljske v Združene Države na poizvedovalno glasbeno misijo, in ravnotako Carlos Chavez, najodličnejši mehiški dirigent in skladatelj. Ta dva odlična voditelja na glasbenem polju sta radostno izrazila svoje soglasje z ameriško vlado, češ da bi bila velika škoda za talente in sposobnosti naših nezaposlenih glasbenikov — in škoda tudi za ves narod —, da se ni na tak način poskusilo najti primerno delo za nje.

Kaj pravite!

Sakrabsko je okrcala čikaška Prosveta clevelandsko Enakopravnost. Prosveta poje "E" levite, ker že leto dni koketira s komunisti, da daje Ogledalje listu potuho in moralno podporo komunistom ter da "E" pridno objavlja vsako komunistično potegavščino v škodo našega demokratično zavednega delavstva in še posebej v škodo članstva SNPJ.

Prosveta sicer ne imenuje Enakopravnosti z imenom, ampak piše na naslov liberalnih in deloma svobodomiselnih listov v Clevelandu. In ker imamo v Clevelandu samo dva politična dnevnika, izmed katerih je eden naš, ki je pa katoliških principov, potem lete vse poštene brce na naslov "E."

Prosveta pravi, da so clevelandski "liberalci," to je "E," razstavili tragično sliko svojega oportunizma, skakanja sem in tja čez ploteve. In jim na koncu vrže v obraz: Skodelovati s komunisti v obrambo demokracije, se pravi pomagati komunistom pokopati demokracijo in provocirati intrige, razprtije, kaos in fašizem!

TEHNOKRACIJA SO NAVADNE SANJE

Že precej časa se bere v našem časopisu o tehnokraciji. Razno smo zasledovali te dopise, pa moramo priznati, da še do danes prav nič ne vemo, kaj mislijo tehnokratje napraviti, če bodo res kdaj prišli do vodstva v deželi. Dozdaj niso napisali še nič drugega, kot da je ves današnji sistem gnij, da tako ne more iti več dalje in kako bo vse drugače, kadar primejo vlado v roke tehnokratje. Ampak prav nič od svojega programa še niso povedali, tudi ne načina, kako bodo prišli do vlade.

Kolikor nam je znano o tehnokraciji, je nje glavni cilj, da se odpravi ves denar. Ker je pa denar os, okrog katerega se vrti ves svet, se nam zdi umestno, da spregovorimo par besed o tehnokraciji in možnosti, da pride tehnokracija kdaj na površje in moči. Kakor ima vsakdo pravo misel in mnenje, zlasti v tej naši deželi, tako ga imamo tudi mi glede tehnokracije, v kolikor smo jo proučili.

Torej tehnokracija namerava odpraviti ves denar. To se zelo lepo sliši in prija ušesom onih, ki nimajo nič. Mislijo pač: aha, zdaj bo pa prijetno! Ni jaz nimam denarja, i nihče drugi ga ne bo imel.

Ampak, pri tem pa pride veliko vprašanje, kako bo namreč v deželi, kjer naenkrat ne bo nič denarja?

Skušajmo staviti glavna vprašanja na tehnokrate in jih obenem tudi odgovoriti, kolikor se nam zdi logična.

Torej denarja ne bo. Potem bomo vsi enaki. Nihče ne bo imel kakega premoženja, nihče ne bo dobival kake plače za svoje delo.

Kako bo pa delavec plačan? Najbrže bo dobil izkaznico in šel vsako soboto pred vladno trgovino, kjer bo stal v vrsti in dobil na svojo izkaznico živež, obleko in druge potrebščine.

Torej ker ne bo denarja, ne bo mogel noben delavec biti plačan z denarjem. Zdaj pa pride vprašanje: kako bo z onimi delavci, ki so izučeni mehaniki, strojniki, mizarji, premogarji, rudarji in drugimi? Dalje, kaj bo z zdravniki, profesorji, zobozdravniki, sodniki (če jih bo kaj) in drugimi takimi profesionalisti?

Če bo navaden delavec dobil za svoje delo v plačilo nakaznico za živež in obleko, bo morda okej, ampak, ali naj bodo zdravniki, profesorji, sodniki in drugi učeni ljudje, dobili za svoje delo tudi samo navadne izkaznice za živež in obleko? Če bo dobil zdravnik za vse svoje študije, za vse svoje delo in trud, ko mora biti pripravljen noč in dan, da gre k bolniku, samo živež in obleko kot svojo plačo, se vprašajmo: kdo bo pa potem še hotel študirati?

Vzemimo, da imamo tehnokracijo in vzmemo dva fanta po 16 let stara, ki sta dovršila višjo šolo. Eden teh bi rad študiral za zdravnika, za zobozdravnika, za učitelja ali kaj podobnega, drugi pa ne. Ta drugi bo rekel, čemu pa ne, naj študiram še dalje kakih deset let in se ubijam noč in dan pri knjigah, ko nimam nobenega izgleda, da bi kdaj imel kako boljšo plačo in boljši življenjski obstanek. Naj študiram še toliko, dobil ne bom nič več kot navaden delavec. Čemu potem študirati. Mar grem na farme in delam svojih šest ur na dan, pa bom dobil prav toliko od vlade, kot oni, ki je študiral do svojega 25. ali 30. leta. Imel bo čisto prav.

In ko bo oni prvi, ki bi šel rad študirati, videl svojega tovariša, kako je vrgel knjige v kot, bo sam napravil isto. Misli si bo: čemu bi se pa jaz mučil še naprej v šolah in delal potem za druge, ko pa ne bom zaslužil nič drugega kot za svoj vsakdanji kruh.

Torej kje bodo tehnokratje dobili mladino, ki bi hotela študirati, če ne bo imela nobenega izgleda za bodočnost? Kaj jih bo-

do prisilili k učenju? Kaj še! Kakšni bi pa bili profesionalisti, ki bi bili prisiljeni k študiranju! Zakaj je veda danes toliko napredovala? Nič radi drugega, kot radi tega, ker se vrši tekma med znanstveniki, kateri bo postal bolj slaven in kateri si bo ustvaril boljšo življensko eksistenco.

Vzemimo današnjo vedo v tehniki. Napredovali smo v prvi vrsti radi tega, ker so se dobri možgani trudili, da so iznašli patente, ki so jih potem prodali za drag denar. In kdo bi se trudil, če bo vedel, da ne bo dobil za svoje iznajdbe nič, razen obleko in živež, ker denarja ne bo.

Če ne bo dežela priznala nobene denarja, kako bomo pa kupovali z drugimi svetovnimi deželami? Kdo bo rekel, da bomo izmenjevali blago. Vprašanje pa je, če bodo hotele druge dežele to storiti, ker dve deželi ne uvažata ali izvažata enako količino blaga. Če pa Amerika ne bo izvažala, bo zastalo pol industrije in vsi bomo šli na farme. In če bodo vsi ljudje zadovoljni na farmah, je pa vprašanje. Saj se že danes vidi, kako se ljudje trumoma selijo v mesta, kjer imajo več agodnosti in zabave.

In delavec v industriji? Tudi za domačo uporabo bomo morali imeti industrijo, za avtomobile, za železnice, za ulične železnice, za pluge in druge razne stroje. Pa bodo hoteli delati delavci v industriji za isto plačo, namreč samo za živež in obleko, kot farmarski delavec? Zakaj bi šel rudar goloboko pod zemljo, v slab zrak in nevarnost, če bo pa vedel, da ne bo dobil za to delo nič drugega kot živež in obleko.

Zakaj bi se pekel delavec v je-karskih plavžih napol slečen, medtem ko bo njegov sobrat lepo počasi okopal krompir, pa besta dobila oba enako plačo.

Kako bo tehnokracija to izenačila, je neumevno in nam ne gre v glavo. To najbrže tudi sami ne vedo, zato pa nič o tem ne ome-nijo.

Torej če bomo vsi enako dobili izkaznice za živež in obleko, bomo hoteli vsi opravljati enaka dela. In če ne bomo hoteli iti nekateri v tovarne, rudnike, je-klarne, plavže, na železnico, kdo nas bo prisilil? Morda z vojaštvom. Aha, potem bo moral pri vsakem delavcu stati vojak z nasajenim bajonetom.

Pa vzmemo vojaštvo. Dežela bo morala tudi pod tehnokracijo imeti vojaštvo, nekaj zaradi vednih nemirov in vstaj, ki bodo v deželi radi nezadovoljstva, nekaj pa radi obrambe pred napadi drugih dežel. Kdo bo pa hotel nositi svojo kožo na bojno polje, če bomo v deželi vsi enaki? Kaj morda radi obrambe vlade? Kaj še! Če bomo vsi enaki, noben več, noben manj, bo vsak gledal, da bo šel opravljati tisto delo, ki je najlažje in ki ga opravljajo že nekateri — za isto plačo.

Pod tehnokracijo bi bili vsi enaki! Nihče več ne bi lastoval hiše, ne farme. Vse bi bilo last vlade. Potem bi hotela imeti vsaka družina svojo hišo in nihče bi jih ne popravljaj, ker bi pač ne bile njihova last. Vse to bi morala popravljati vlada. Toda zopet: kje bo dobila delavce? Zakaj bi pa šel delavec na streho ali zidati hiše, če pa ne bo dobil za svoje delo nič več kot oni, ki bo opravljal navadno delo s samokolnico ali grabljami.

Dalje. Če bomo odpravili denar, potem morajo prenehati poslovati vse zavarovalne družbe, vse bratske podporne organizacije. Danes se zavarujemo za posmrtnino za poškodbe, za bolezen. Če ne bo več denarja, tega ne bo treba. In kaj bo v slučajih boleznih ljudi? Zdaj dobijo oni, ki so zavarovani, podporo v denarju od družta. Ko ne bomo imeli denarja, ne bo družtev, ne bo zavarovalnic. Rekli boste, vladni zdravnik vas bo prišel zdraviti. Saj ne bo neumen. Za-

kaj bi pa on vstajal ponoči in hitel k bolniku, če ne bo za to dobil nobene odškodnine. Ga boste prisilili? No, potem bo pa tudi tako zdravil. Danes se potrudil vsak zdravnik, ker hoče imeti dobro ime, ker hoče več zaslužiti. Če ne bo denarja, se ne bo nihče pobrigal za bolnika.

Danes vsak delavec skuša prihraniti denar, da si nekoč postavi lastno ognjišče, lastno hišico, ki je njegov ponos. Tukaj lepo obdeluje vrtnice, goji cvetlice in glade, da je njegova hiša najlepša. Njegov сосед ga hoče prekositi in še bolj skrbi za svojo hišo. Tako imamo lepe hiše, lepe vrtove. Potem, ko bo vse vladna lastnina, se ne bo nihče brigal ne za vrt, ne za hišo. Čemu pa? Saj ne bo imel nič od tega.

Vse bo vladna lastnina, tako tudi avtomobili. Vsak, ki si bo pozelel, bo lahko vzel avtomobil in se odpeljal, kamor bo hotel. In kaj bi nastalo, če bi se vsi naenkrat spomnili, da se hočemo peljati? Zakaj pa ne? Če se boš peljal ti, zakaj bi se pa jaz ne? Kdo bo popravljaj te avtomobile? Vladni delavci. Zakaj pa bi se ukvarjal z avtomobilom, če pa ne bo dobil za to nič plače. Samo izkaznico za živež, kot oni, ki opravljajo kako navadno delo, za katero ni treba nobenega znanja.

Recimo, da bi se za vlade tehnokracije komu zljubilo, da bi se peljal po svetu. Denarja ne bo. Tehnokratje pravijo, da bo imela vlada v tujih deželah toliko kredita, iz katerega se bo takim ljudem v tisti deželi plačalo za bivanje in potovanje. Pa če druge dežele tega ne bodo hotele storiti in priznati naše tehnokracije?

Pravijo, da bodo izmenjevali blago ali pridelke te dežele z onimi v drugih deželah. Kdo bo pa to blago vozil na svetovne trge? Naše ladje? Zakaj bi pa mornarji tvegali življenje in trpljenje na ladjah, če bodo delali samo za živež? Veste, kaj bi se zgodilo? Mornarji, ki bi peljali naloženo ladjo na Angleško, Francosko ali Italijo, bi tam vse blago prodali, z ladjo vred, in se nekaj časa prav dobro imeli in pokazali fige Ameriki in tehnokraciji.

In kako bi se dala tehnokracija čez noč izvesti? Naenkrat odpraviti denar in izenačiti vse sloje? Tega ne more izvesti noben živ človek, razen s krvavo revolucijo, v kateri bi padlo na tisoče in tisoče ljudi.

Da, toliko je pomislekov proti tehnokraciji, da človek pride do prepričanja, da so tehnokracija čisto navadne sanje, ki se ne bodo nikdar uresničile. Saj dobiti celo med civiliziranimi divjaki nekaj denar, to je, da ima blago gotovo vrednost. In varčen si nabere tega blaga in je bogataš, kakršen pač more biti med divjaki. To je že v človeški naravi, da so nekateri varčni in delovni, drugi pa leni in zapravljivi. Tako bi pridni delali za one, ki bi lenarili. Koliko časa bi pa to trajalo?

Zato ne bo noben razsoden človek verjel v tehnokracijo, ker je neizvedljiva in niso to samo navadne sanje, ampak celo precej blazne sanje. Se reče, kdor hoče verovati v tehnokracijo, naj le, mi pa ne.

Take stvari kot je načrt dr. Townsenda, tehnokracija etc. se vselej pojavijo, kadar je bolj slabo v deželi. Ko pa so bolj čisti, je vse pozabljeno. Tako bo tudi s tehnokracijo. Škode ne napravijo nič, koristnega pa tudi ne. Torej navadne pene na vodi, ki niso nikomur v napotje. Samo takrat, kadar vas bodo vprašali za denar (zdaj še ne poslušajo brez denarja), takrat bodite previdni, ker vsak cent je vržen proč.

To smo napisali, da ne bi kdo mislil, da se strinjamo z dopisi, ki jih priobčujejo tehnokratje. Naš list je odprt za dopisovanje vsakemu, dokler se piše v dostojnem tonu, in tako je odprt tudi tehnokratom. Saj nazadnje se njih izvajanja lepo berejo, nimajo pa nobenega pomena, ne za

danes ne za bodoče. Vsak pa ima pravico misliti kar hoče, delati kar hoče in verjeti kar hoče. S tako pravico pišejo tehnokratje za svoje ideje, s tako pravico smo napisali mi ta članek.

Uredništvo.

Zanimiva zgodovina škocijane pri Turjaku

Župna cerkev škocijanska se tiho in skromno dviga iz dna dokaj skrite, z gozdovi ovenčane globeli, pol ure od turjaškega gradu. Kljub temu pa sta ta skrita fara in cerkev lahko ponosni na svojo zgodovino.

Zgodovina pravi, da se je v davnih časih izgubil turjaški grof v obsežnih škocijanskih gozdovih. Bil je na lovu. Tri dni in tri noči je brezupno taval okoli, a pota v grad ni našel. V tej stiski se je zaobljubil, da bo na čast tistemu svetniku, katerega praznik ta dan obhaja, sezidal lepo kapelico, če se srečno vrne domov. Tisti dan je godoval sv. Kancijan. Uslišal je grofovo prošnjo. Še tisto uro so grofa našli psi iz turjaškega gradu, ter ga povedli v grad. Grof pa je ostal zvest svoji obljubi. Na kraju, kjer so ga našli psi, je dal sezidati lepo kapelico na čast sv. Kancijana, v strop pa je dal sezidati svoj grb — turjaškega tura. Iz te male kapelice, ki se še danes vidi, je pozneje nastala lepa škocijanska cerkev.

Zgodovina dalje pravi, da so v onih časih, ko so se Turjačani naselili v tem kraju, klatili po neizmernih turjaških gozdovih divji voli ali turi. Praded turjaških grofov se je odločil, da iztrebi nadležne divje ture. Sčasoma je vse postrelil, le en sam se mu je spretno izogibal. Junaški Turjačan je nekoč pet dni in pet noči zasledoval samcatega tura. Posrečilo se mu je, da ga je vlovil, ga ukrotil in šteti dan živega pripeljal pred grad. Vsi so se čudili junaškemu činu pogumnega Turjačana, neki star zidar pa je takrat junaku pre-rokoval: "Tvoj rod bo močan če tudi potomci tvojega rodu ne bodo več krotili divjih turor, ker si jih že ti iztrebil iz naših gozdov, bodo vendar tudi oni veljali za junake, ker bodo na drug način izpričevali svoje junaštvo."

Grb s turom vidimo tudi v stropu starodavne spominske kapelice v škocijanski župni cerkvi, kjer ga je dal vzidati zgubljeni Baltezar grof Turjaški več kot pred 900 leti.

Velik vpliv so imeli Turjačani v srednjem veku na župnijo škocijan pri Turjaku, ki so jo ustanovili 200 let prej, kakor je bila ustanovljena ljubljanska škofija.

Vseh teh 200 let je bila škocijanska župnija v cerkvenem oziru podrejena oglejski patriarhiji. Zaradi obsežnosti oglejske patriarhije in oddaljenosti patriarha, ki je stoloval v Ogleju, pa si lahko mislimo, da so Turjačani v tedanjih razmerah mnogokrat posegli veliko bolj v cerkvene zadeve, kakor bi to smeli. Seveda je verjetno, da so se sklicevali na patronat, ki so ga imeli, in ga še imajo nad škocijansko župnijo. Pa tudi pozneje, ko je bila ta župnija že podrejena v cerkvenem oziru ljubljanski, so Turjačani zaradi preživahnega poseganja v izključno cerkvene zadeve čisto prišli v spor s škofom, ki se je kot cerkveni knez skliceval na svoje pravice. Ti spori so dose-gali višek v času reformacije, kar ni nič čudnega, saj so bili Turjačani vneti pospeševalci in podporniki protestantske vere. Ob istem času je prišlo do hudih sporov med ljubljanskim škofom in Turjačani.

Vsemu temu živahnemu poseganju v cerkvene zadeve je gotovo bila povod župnija v

škocijanu pri Turjaku ki je ena najstarejših v ljubljanski škofiji. — Za turjaške tlačane je bila edina na vsem obširnem ozemlju, ki so ga imeli Turjačani v neposrednem okolisku turjaškega gradu. Kolik je bil prvotni obseg te župnije, si lahko mislimo, če vpoštevamo, da so se pozneje od nje izločile kot samostojne župnije: Turjak, Rob in Želimlje. Župna cerkev sama se je v teku stoletij po potrebi razširila.

Skoro gotovo je, da je bila mala kapela sredi temnih gozdov sezidana še pred enajstim stoletjem. Malo, sromno cerkvice so povečali in postavili poleg nje prezbiterij leta 1006. To letnico so zasledili nad oknom v prezbiteriju, ko so podirali staro cerkev.

Nobena cerkev ni bila Turjačanom tako pri srcu kakor škocijanska. V farno cerkev jo je povzdignil in razširil Herbert Turjaški leta 1260. Na novi farni cerkvi je prvi župnikoval Turjačan Baltezar, kancelar oglejskega patriarha. Ker je bila torej cerkev in župnija otrok Turjačanov, ni čuda, da je protestantizem uvedel sam luteranec Herbert Turjaški v škocijanu novo vero, ter je nastavljal v škocijanu same luteranske pridigarje. Stara grajska kapela v turjaškem gradu, okrašena s srednjeveškimi freskami, se še danes imenuje med ljudstvom "lutorvska kapela."

V njej sta pridigovala Jurij Dalmatin in Andrej Svainec, ki je bil med drugim tudi dolgoletni škocijanski župnik. Tudi vse tlačane so hoteli Turjačani poluteraniti. Leta 1589, v času reformacije pa je prišla škocijanska cerkva v roke katoliškemu duhovniku župniku Andreju Ribiču.

Luteranec Jurij Dalmatin je nekoč pridigal v škocijanu in so ga razjarjeni katoličani vrgli s prižnice. Škocijanci pa so ostali zvesti katoliški cerkvi. Pri podiranju stare cerkve so dognali, da je bila cerkev slikana leta 1589. Bržkone so slike sorodne z onimi v podružnici na Vrhu, fara Želimlje, ki je prej pripadala škocijanski fari in je bila gotovo sezidana po navodilih Turjaških. Primož Trubar je bil rojen na Rašici, ki je spadala pod škocijansko župnijo in je bil krščen v škocijanski cerkvi, zato ni čudno, da je bilo pri nas središče in pospeševanje protestantizma.

V priznanje g. M. Tekavcu!

V številki 151 Ameriške Domovine je bil konec Tvojega odgovora g. Kužniku. G. Kužnik je menda nekje zapisal, da je še več gg. Tekavcev. Toda se je, žalobog vstel. Treba bi jih bilo, da, pa mislim, da je težko še kateri, ki bi mogel tako dovršeno odgovorjati na tako nesramna izvajanja, kot jih je napisal g. Kužnik v "E."

Že prkar sem imel čast govoriti s Teboj, Matt ter sem slutil, da se v Tvoji skromnosti, prisrčnosti in močestosti skriva človek, ki nekaj ve in zna tudi globoko misliti. Nikdar pa nisem mislil, da si zmožen tega, kar si napisal v odgovor g. Kužniku.

G. A. Grdina me je sicer prehitel (je pač vedno mož na pravem mestu), pa vedi Matt, da ne samo on in moja malenkost, ampak vsak zaveden katoliški Slovenec in Slovenka, ki niso še pozabili Boga in Njegovih zapovedi, misli in čuti s Teboj. Čeravno Ti ne čestitajo v časopisu, so Ti pa v srcu toliko bolj hvaležni.

Mogoče Ti ne bo všeč, kar sem tukaj napisal, a Tvoj odgovor g. Kužniku je bil tako jednat in na mestu, da sem sklenil javno zahvaliti: Hvala in čast Ti, Matt! Leopold Troha.

PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

ŽUTI

Po nemškem izvirniku K. Maya

JOŽE GRDINA:
PO ŠIROKEM SVETU

Tule stoji tvoja žena, prijateljica! Rade volje je povezala te tiste tamle, ki ležijo na tleh, pa bo tudi tebi z veseljem zadrgnila okoli roke vrv, ki spada prav za prav okoli tvojega vratu.

In nato se bomo posvetovali, kako bomo spravili pod streho vojake, ki čakajo zunaj. Bojim se, da ne bo prostora za nje v hiši.

Pomoli svoji rajski mladenki roke, da ti jih prav trdno zvežeš!

"Effendi, ničesar nisem zagrešil! Ne dovolim —."

"Molči! Kaj dovoliš in kaj ne, to mene čisto nič ne briga. Tukaj nocoj jaz poveljujem in če nemudoma ne ubogaš, dobiš bič!"

Grozeče je zamahnil.

Ko so ga prijeli, so mu seveda odvzeli orožje in položili na mizo, pa ko sta vdrila Očko in Omar in ga osvobodila, je bilo njegovo prvo delo, da je pobral svoje orožje, ker tako je zahtevalo dostojanstvo "slavnega moža," da ni smel biti brez orožja.

Očko in Omar sta sunila s puškinih kopit ob tla in po udarila Halefovo groznjo, pokorno je pomolil konakdžija roke ženi. In ko mu jih je zvezala, je moral leči in zvezali so mu še noge.

"Tako je prav, ti radost mojega življenja!" je hvalil Halef starko. "Boljši del si si izbrala, ker si se odločila za tiho pokorščino. Zato pa se tvojih rok in nog ne bo dotaknila nobena vrv, svobodno boš razprostirala krila nad tole hišo, ki jo je Allah osrečil s tvojo ljubeznivostjo. Toda nikar se ne dotakni vezi tehle ljudi, posledica takega dejanja bi bila usodna za nežnost tvoje lepote!"

Sedi tja! v kot pa si v tihi zbranosti odpočij od trudov in naporov svojega delovanja! Mi pa se bomo medtem posvetovali, ali bomo hišo pogrnili v zrak ali zažgali."

Počasi je zlezla v svoj kot, Halef pa se je obrnil k vratom. Najbrž je mislil iti po mena.

In ko sem stopil izza ogla, mu niti na misel ni prišlo, da bi se bil opravičil radi svoje neprevide trme, niti trenil ni.

Le važno je povedal: "Prihajaš, effendi, da poizveš o uspehih našega slavnega vojnega pohoda —?"

Tule pogled! Na tleh ležijo tvoji sovražniki, pripravljeni, da sprejmejo življenje ali smrt iz tvojih rok!"

"Pojdi z menoj!"

Na te moje kratke in rezke besede se mu je obraz zelo izdatno podaljšal. Stopil je z menoj pred hišo.

In tam sem mu povedal tole:

"Poklical sem te iz hiše, ker te nočem osramotiti pred ljudmi, katerim si se izdajal za gospoda in zapovednika. Upam, da boš upošteval mojo obzirnost!"

Ponižno je odgovoril: "Priznam jo, gospod! Pa tudi ti moraš priznati, da sem se zelo dobro postavil!"

"Ne, prav nič ne priznam! Svojevoljno si nastopal, sovražnika si nam pregnal in prekril moje račune!"

Ali ne boš vendar končno uvidel, da jo vsikdar polomiš, kadar mene ne ubogaš —? To pot si še odnesel zdravo kožo, ker smo te o pravem času razšli iz zagate. Lahko pa se ti zgodi, da boš prihodnjic z življenjem plačal svojo neubogljivost.

Pa kar je bilo, je bilo. Očitno ne pomagajo več, po toči zvoniti je prepozno. Pripoveduj, kako se je ponesrečil tvoj 'slavni bojni pohod'!"

"Hm —!" je godel malodušno. "Zelo naglo je šlo. Čoban nam je popisal konak, vedel sem, kje najdem ubežnike. Splazil sem se k hiši in pogledal skozi luknjo v deski okniče."

Vse sem videl, le Mubareka je manjkalo. Živahno so se pogovarjali pa le tupatam sem ujel kako besedo. Rad bi jih bil bolje slišal, splazil sem se torej k oknu, ki je bilo odprto. Čoban je pravil, da je tam konakdžijeva spalnica."

"Pa si bil seveda prepričan, da ni nikogar v sobi?"

"Samo po sebi mi je bilo umljivo."

"Prav nič ni bilo samo po sebi umljivo —! Ali nisem pravil, da skoraj gotovo leži stari Mubarek v tisti sobi!"

"Zal tistih besed nisem čul, sicer bi ne bil z obema nogama hkrati skočil v past."

Pošteno sem se ujel, to moram že priznati. Ni bilo prav nič prijetno. In že celo ne, ko je Barud el-Amazat zavihtel nož nad menoj, da bi mi odprl usta. Čisto tako čustvo me je spreletavalo tistikrat, hm —, prav kot da bi mi kdo lepo počasi izdiral hrbtenico. Človek pač v svojem zemeljskem življenju doživlja trenutke, ki se v njih ne počuti tako dobro, kakor bi si želel.

Pa da ti po vrsti povem, kako je bilo!

Prepričan sem bil, da je sobica prazna, pa vkljub temu sem previdno nekaj hipov prisluškoval pri odprtem oknu. Nič se ni genilo. Zlezal sem na okno ter se počasi in tiho spuščal v sobo. Srečno in neslišno sem prišel z nogami do tal. Splaziti sem se šel mislil k steni, za katero sem čul govoriti lopove.

Pa usoda nima zmisla za želje in namene zemljanov in meče človeku polena pod noge prav tam in prav tedaj, ko jih najmanj potrebuje.

Spotaknil sem se ob nekem trupu. Ali je tisti človek spal ali ne, tega ne vem, vsaj genil se ni, ko sem lezel skozi okno. Ko pa sem trčil ob njega, me je zgrabil za nogo in zatulil, kot da misli zbuditi vse rajne vsega sveta. Zakrilil sem z rokami in grabil po temi, da bi se prijel za steno, pa zgrabil za polico. Obenem sem padel in strgal s stene polico z vsem kar je bilo na njej.

Zaropotalo je, kot da ruši potres hišo, lopovi v sosednji sobi so planili na noge in še preden sem se utegnil pobrati, so me imeli. Konakdžija je brž prinesel vrvi, zvezali so me, zavlekli v sobo in položili na tla.

In tam so me zasliševali. Povedal bi jim naj bil, kdo si in kaj si, in priznal sem jim, da —."

"— da sem kraljevič iz Indije in da si iščem nevesto po gorah Balkana. Vse to sem že čul, ti nepoboljšljivi širokousti!"

Pojdiva v sobo!"

"Ali nočeš še zvedeti, kaj sem storil, ko sta mi Očko in Omar snela vezi?"

"Si lahko sam mislim. Prepričan si bil, da sem v nevarnosti, pa si zapeljal tovariša, da sta vkljub mojemu naročilu zlezla s teboj nazaj skozi okno. Stopili ste nekaj korakov po temi in se igrali voja-

Imejitelj cerkve sv. Marije Cosmedinske je bil kardinal Pole, ki je bil preje papežev poslanec na Angleškem. Tiste čase je bila med angleškim kraljem Henrikom VIII. in pa katoliško Cerkvijo velika kriza, ki je dosegla svoj vrhunec v tem, da je Henrik VIII. (1509-1547) odtrgal Anglijo od katoliške Cerkve. Povod temu je bil to, da papež razveže zakon med Henrikom in njegovo prvo ženo Katarino, ter da mu dovoli zakon z dvorno damo Ano Boleyn, čemur se je pa papež seveda uprl. Posledica tega je bil kraljev ukaz, da se odtrga od Rima, ter se sam proglasi za poglavarja anglikanske Cerkve. Temu njegovemu odloku se je uprlo več odličnih Angležev, med njimi škof Ivan Fisher ter kraljevi kancler Tomaž Mor, ki je bil najvišji državni uradnik za kraljem. Ker se nista pokorila kraljevemu ukazu za odstop od katoliške Cerkve ter priznanju neveljavnega zakona, sta bila oba obsojena na smrt, ter sta umrla pod rabljevo sekuro. Slična usoda bi gotovo zadela tudi papeževga poslanca Poleja, ki je pa še pravočasno ušel kraljevemu maščevanju ter prišel v Rim, kjer ga je papež Pavel III. povzdignil v kardinala, ter mu določil cerkev S. Maria in Cosmedin. Ker se Henrik VIII. ni mogel maščevati nad kardinalom Pole-jem je ukazal usmrtiti kardinalovo mater in nekaj njegovih bližnjih sorodnikov. Tako ima ta častitljiva cerkev precej spomina na razkol med Anglijo in katoliško Cerkvijo.

Na levi strani v predvorju te cerkve smo si ogledali zanimivo okroglo marmornato ploščo, v katero so vdolbene oči in pa velika usta, skratka, plošča predstavlja človeški obraz. Prav v starih časih so se posluževali te plošče kadar so koga sodili. Obtoženec je moral vtakniti svojo roko v usta tega čudnega obra-

za in ako je govoril resnico se mu ni nič zgodilo, nasprotno pa, ako je lagal, mu je ta plošča odgriznila roko. Kako stara je ta plošča mi niso vedeli povedati. Vsekakor pa je iz poganskih časov.

Spomenik Garibaldija. — Cerkev sv. Neže. — Mučeniški kraj sv. Neže. — Relikvija. — Panteon. — S. Maria sopra Minerva.

Ker sta šla drugi dan naša sopotnika k sv. Križu, kamor sta bila povabljeni od tamkajšnjih menihov, sem se jaz odločil za tisti dan za razne kraje Rima, ki so se meni zdeli najbolj zanimivi. Rano zjutraj se odpravim ter jo krenem po lepem Janikalu, odkoder sem v lepem majskem jutru gledal na Rim. Šel sem v smeri proti Vatikanu. Pot me je vodila mimo velikega spomenika Giuseppe (Jožefa) Garibaldija, nekdanjega borca za zedinjenje Italije, ki se je s svojimi prostovoljci odlikoval v raznih bojih za zedinjenje te dežele. On je bil tisti, ki je s svojo vojsko udril v papeževu državo ter jo lep del tudi zvel.

Na velikem granitnem podstavku stoji velik bronast spomenik, ki predstavlja Garibaldija, sedečega na konju, ob strani podstavke so bronaste scene iz bojev za Italijo. Kajpada je na prav častnem mestu postavka volkulja z dojenčkoma, ki predstavljata Romula in Rema. V koliko naj bi bil ta spomenik upravičen do tega uradnega znaka Rima, res ne vem. Garibaldi je obrnjen proti Vatikanu, čigar nasprotnik je bil, ter mrko gleda na ponosno kupolo sv. Petra, ki se radi Garibaldija ni podrla, četudi je morala misliti, da se bo, ali da bo vsaj stavila človeški obraz. Pa ni bilo ni eno ni drugo, pač pa je veličastna kupola cerkve sv. Petra temeljito preživela Garibaldija kot je preživela še vse drugačne

kot je bil Garibaldi in jih bo brez dvoma še. Boj proti osti je težak! Sicer je pa bil Garibaldi za svoje delo in boje tudi razočaran od onih, ki bi mu morali biti hvaležni.

Od Garibaldijevega spomenika dalje se vrste po lepem drevoredu kipi mnogih borcev, državnikov in mecenov zedinjene Italije. Koliko je teh kipov ne vem, vem pa, da jih je precej in nič ne bo pretirano ako rečem, da do petdeset in morda še čez. Gledal sem njih izklesane obraze, tu pa tam prečital imena ter korakal naprej, nato doli po stopnicah na ulico, od tam pa k sv. Petru. Od tam grem preko Tibere na prijazni trg Navona, kjer stoji zelo lepa cerkev odlične rimske device in mučenice sv. Neže.

Kdo ne pozna te ljubke svetnice, ki je lepa kakor angelj. V eni roki pestuje malega belega jagenčka, ki je znak njene nedolžnosti, v drugi roki pa drži mučeniško palmo, ob strani pa meč, znak njenega mučeništva, ki ga je prestala v nekdanjem Domicijanovem cirkusu, ki je stal na kraju današnjega trga Navona, kjer stoji tudi cerkev, ki je njej posvečena. Že tisti dan, ko sem prišel v Rim, sem šel preko trga Navona in mimogrede poždravil sv. Nežo z namenom, da jo ob prvi priliki tudi obiščem ter si ogledam njeno svetišče. Lepa cerkev sv. Agneze, po naše sv. Neže, ponosno stoji pred trgov, proti njej pa kipi lepa, sv. Petru podobna kupola, katero stražita dva zvonika, ki stojita na vsaki strani kupole, ki nemo naznaja, da je od tu odhitela v nebesa sv. Neža. Pročelje cerkve je zelo podobno cerkvi sv. Petra; pred cerkvijo je močna železna ograja in tej ograji so enaka tudi vrata, ki so bila pa že odprta. Po sedmih stopnicah, ki se vzporedno dvigajo proti svetišču, stopim v cerkev, ki je tudi znotraj zelo bogata ter okrašena z belim marmorjem. Glavni oltar je posvečen sv. Neži, potem so oltarji: sv. Emerencijane, sv. Sebastijana in še razni drugi. Zelo lep je

marmornati kip sv. Neže, ki predstavlja svetnico na grmadi, kamor je bila obsojena, toda ogenj se je ni dotaknil in nepododovana je stala na grmadi, nakar ji je končal življenje rabljev meč.

Sv. Neža je pretrpela mučeniško smrt okrog leta 303 za vladav cesarja Dioklecijana, ko je divjalo po Rimu in sploh po rimski državi najhujše preganjanje kristjanov, ki je bilo pa tudi zadnje za dobe poganskega Rima. Trajalo je od leta 303 pa do 312, ko je isto leto Konstantin premagal cesarja Maksencija ter potem spomladi leta 313 proglasil svobodo Cerkve. Za to kruto preganjanje kristjanov je bil v prvi vrsti odgovoren Dioklecijanov podvladar kruti Galerij, ki je nahujskal že starega cesarja, da je končno pristopil v kruto preganjanje. Za povod temu preganjanju je bil kakor nekoč Neronu požar, ki je nastal v cesarski palači. Galerij je to izbral ter obdolžil kristjane požiga. Zatem je kmalu izbruhnil še drugi požar, ki ga je, kakor trdijo, Galerij sam povzročil, ako ne tudi prvega. Tako je potem cesarja popolnoma pridobil za to preganjanje. Nato se je pričelo preganjanje, ki je nadkrililo prejšnje. Tekom tega preganjanja je bilo uničenih dosti krščanskih listin in knjig, katere so po cesarjevem ukazu sežgali, a kristjanom ne samo vse vse pravice, pač pa jih mučili na vsakovrstne načine. To preganjanje je dalo sv. Cerkvi velike trume sv. mučencev, med katerimi je bila tudi sv. Neža.

(Dalje prihodnjic.)

ONEVNE VESTI

Zanimiv slučaj kriminalne operacije na otroku

London 5. julija. Na Bailey sodnijsi se mora te dni zagovarjati splošno poznani angleški zdravnik dr. Aleck Bourne ki je izvršil na neki 14 let stari deklici operacijo da je odpravil plod iz njenega telesa. Angleška postava ne dovoljuje takih operacij razven v slučajih, kadar bi se s tako operacijo rešilo življenje matere. Dr. Bourne je napadal na sodnijsi zastarelo postavbo, ki povzroča sramoto človeštvu. Omenjeni otrok, 14-letna deklica, je bila poslana po nekem vojaku od kraljeve garde in bi imela postati mati. Dekle je prosila zdravnika, da ji odpravi plod, kar je zdravnik tudi storil, a je bil radi tega aretiran. Dotični vojak, ki je izvršil zločin, je bil včeraj obsojen na štiri leta zapora, a sedaj se mora zdravnik zagovarjati.

Nova civilna vojna izbruhnila v Palestini

Jerusalem, 5. julija. Med židi in Arabci v tem mestu je prišlo danes do ponovnih in usodepolnih spopadov. Arabci so ubili šest židov v uličnih bojih in nadaljnje štiri ranili. Angleška armada v Palestini je bila ponovno mobilizirana, da nastopi za vsak slučaj. Anglija bo končno prisiljena odločno nastopiti, ker boji med Arabci in židovskim prebivalstvom nečesto prenehata. Pretekli teden so židje napadli neko arabsko vas v bližini Jeruzalema, nakar so se Arabci maščevali s tem, da napadli žide v glavnem mestu Jeruzalemu.

Francija želi posnemati Zedinjene države

Paris, 5. julija. Na praznik ameriške neodvisnosti je govoril potom radia francoski zunanji minister Georges Bonnet, ki je proslavljal Ameriko radi izjave predsednika Roosevelta, ki je povedal, da bi morale biti Zedinjene države "dobra sosedba" vsem drugim državam. "Enako želi tudi Francija," je rekel franco-

ski zunanji minister. Bonnet se je iskreno zahvalil Zedinjenim državam za moralno podporo v teh resnih časih, v katerih živi današnji svet. "V mnogih delih sveta," je rekel minister Bonnet, "se danes vršijo boji in klanje. V vsem tem vidimo, kako nizek je človek, kadar ne pozna samega sebe. Rooseveltovo priporočilo, da naj si bomo dobri sosede, bi morali upoštevati vsi narodi sveta."

Japonci osvojili veliko kitajsko mesto

Šangaj, 5. julija. Iz japonskih vojaških virov se poroča, da je japonska armada zasedla mesto Hukov, ki je ena glavnih točk, ki ovirajo dohod proti glavnemu mestu Kitajske Hahkovu. Japonska armada je sedaj samo še 160 milj oddaljena od glavnega mesta. Kitajci so junaško odbijali napade Japoncev, toda so se morali podati, ker imajo Japonci mnogo boljše orožje. Obenem poročajo japonski viri, da so Kitajci izgubili večeraj 51 vojaških zrakoplovov, ko se je Japoncem posrečilo napad na glavni stan kitajskega aerodroma v Nancangu. Nad 200 kitajskih zrakoplovov je pri tem izgubilo življenje. Uničeni kitajski zrakoplovi so bili vsi ruskega izdelka.

Znižajte cene, je zahtevala vlada

Washington, 5. julija. Tajnik notranjih zadev, Harold Ickes, je javno pozval izdelovalce stavbinskega materiala, da znižajo cene svojim produktom, da tako omogočijo, da se začne graditi po vseh Zedinjenih državah. Mr. Ickes je opozoril izdelovalce gradbenega materiala, da sledijo jeklarski industriji, ki je globoko znižala cene in tako omogočila k napredku dežele. Cene stavbinskega materiala so danes v Ameriki vse preveč visoke, je dejal tajnik Ickes. Dočim kompanije mislijo, da bodo z visokimi cenami dosegle visoke profite, je pa resnica, da radi visokih cen nihče ne gradi in kompanije nimajo skoro nobenega profita, ker ljudje ne kupujejo. Vlada je pripravljena podpreti privatno gradnjo hiš in stavb, ako kompanije odnehajo s cenami. Kompanije, ki prodajajo gradbeni material, delajo od 50 do 70 odstotkov profita, dočim bi profit od 20 odstotkov zadostoval in bi kompanije prodale za 100 odstotkov več blaga, kot ga morejo prodati danes.

Prostitutke

Policija v Clevelandu je tekom enega leta aretirala 681 prostitutk. Izmed teh jih je bilo samo 184, ki so bile proste spolnih bolezni.

MALI OGLASI

Naprodaj je

ali se da v našem hiša, ima šest sob, lot 100x150, deset zidanih garaž, pet lesenih, tudi garaža za avto postrežbo. Vse zarenatano. Pokličite Liberty 1852. (157)

Naprodaj je

nova hiša, vse moderno. Hiša se nahaja na 843 E. 232nd St. Poizve se na 837 E. 237th St. Tel. KEnmore 5969-J. (152)

Stanovanje

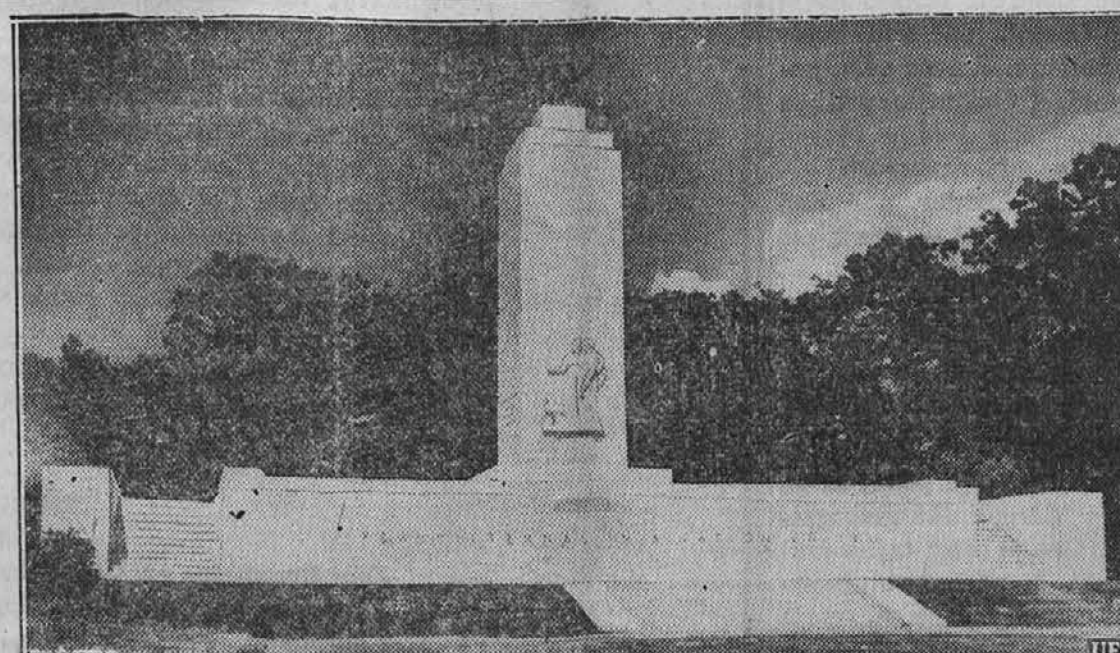
se odda na 70. cesti. Pet lepih, čistih sob. Vprašaj naj samo plačniki. Podrobnosti se poizve na 6414 St. Clair Ave. (158)

Stanovanjem v najem

V najem se odda jako čedno stanovanje, vse udobnosti, vse na novo dekorirano in v najboljšem stanju. Stanovanje na 887 Ansel Rd., štiri sobe. Vprašajte pri

The North American Mortgage Loan Co.
6131 St. Clair Ave.
Tel.: HEnderson 6063

July 6, 9.)

V nedeljo 3. julija je predsednik Roosevelt posvetil ta spomenik, ki stoji na bojnem polju pri Gettysburgu, Pa., kjer je bila pred 75 leti vroča bitka med severno in južno armado v takratni civilni vojni. Na spomeniku je napis: Večni mir v združenem narodu.

48 vojaških letal je poletelo v skupnem poletu iz San Diego, Cal., v Seattle, Wash., razdalja 1.200 milj. Vsa letala so napravila polet, razen enega ki se je moralo vrniti nazaj. V teh 48 aeroplanih je bilo 300 mož posadke.

Skrivnosti ruskega carskega dvora

ROMAN

Bakunjin je ostal sam v sobi. On sname umetno brado in lasuljo in zaklene vrata. Nato preišče sobo, posveti v vsaki kot in se neugodno iznenadi, ko vidi, da se za tapetami nahaja samo tanek lesen zid.

— Treba je torej biti oprezen, — zamrmra. — No kaj je to? Res čudno!

Spregovoril je tiho, toda razburjen, ko je opazil, da se nahajajo na oknu rešetke.

— Čudno, ta soba je kot ječa!

Bakunjin se začne slačiti. Tedaj nenadoma preneha. Zdelo se mu je, kot da se v sobi nahaja še nekdo. Polagoma seže v svoj žep in izvleče revolver.

— Zdi se mi, da sem žadnji čas postal zelo nervozen! — pravi sam pri sebi. Vidim strahove!

Hitro se obrne in približa postelji držeč v eni roki svečo, a v drugi revolver.

Pod posteljo se je nekaj premikal.

— Pokaži se, baraba! — krične Bakunjin. — Pridi iz svojega skrivališča ali pa ti pošinem kroglo v telo, predno te vidim v lice.

Takoj se pokaže izpod postelje blede lice obrobjeno s temnimi lasmi.

— Kaj iščeš tu, mladenič? — ga vpraša Bakunjin. — Hitro na dan z orožjem, ki ga imaš, pa mi povej, kdo te je najel, da me umoriš?

Mladenič je bojazljivo pogledal na vrata. Nato se hitro spusti pred Bakunjinom na kolena, sklone roke in reče:

— Obožujem vas, Bakunjin,

rešitelj nesrečnih in bednih!

Mihajlo Bakunjin stopi začuden korak nazaj.

— Kaj pomeni to? — vzkliče on.

— Ne lažem! — spregovori mladenič. Obožujem vas, odkar sem prvič slišal o vas. A sedaj sem tako srečen, da vam bom rešil življenje.

— Rešil mi boš življenje? — vzklikne Bakunjin. — Kaj mi mar preti nevarnost?

— Da, nevarnost! — pravi Izidor, nečak Margolinskega, ker on je bil to, ki se je skrill pod posteljo. — Če nama Bog ne pomore, ste propadli!

— Potem me je nekdo izdal! — pravi pogumni zarotnik.

— Da, izdaja! — potrdi Izidor. — Povedal vam bom na kratko: jaz sem gostilničarjev nečak, a ko sem malo preje bil v gostilniški sobi, sem slišal,

ko je stric rekel moji teti: — Bolje je, da se zgodi vse brez kravala. Odpeljal ga bode v sobo v drugem nadstropju. Tam so na oknih rešetke. V oni sobi naj ga napadejo in ga odnesejo v vreči. Ljudje bodo mislili, da gre za kakšno robo.

Tako torej? — reče Bakunjin in pregleda svoj revolver.

— Dobro, našli me bodo pripravljenega.

— V imenu božjem, se vendar ne boste borili? Rešil vas bo edino beg!

— Mislim, da za to ne bo časa! — reče Bakunjin votlo.

— Ha, zdi se mi, da že prihajajo! — Slišite? — Šepečejo pred vratmi. Sedaj se pogajajo, kdo bo dobil največji del od nagrade razpisane na mojo glavo.

— Naj se pogajajo! — reče Izidor. — Jaz vas bom rešil, Mihajlo Bakunjin!

Veliki zarotnik si je ogledoval sobo.

— Potem ste vi čarovnik, mladenič, pravi on. Pred vratmi stoje špijoni. Na oknih so rešetke. Tajnih vrat ni, kakor vidim.

— Kako veste, da ni tajnih vrat? — vpraša Izidor triumfirajoč. — Seveda, nihče ne ve za nje razen mene in moje

ga strica.

Izidor stopi k steni, na kateri je visel velik plakat, ki je imel odredbe policije za tujce. Izidor ga privzdigne in pritiska na gumb. Takoj se odpro tajna vrata, a za njimi ozke, temne stopnjice.

— Sedaj mi sledite! — zašepče mu Izidor. — Skrajni čas je. Slišite? So že tu!

— Odprite, gospod! — se zasliši Margolinskijev sladki glas. — Žal vas moram motiti, toda imam važno novico.

— Beštija! — zamrmra Bakunjin, a nato odgovori popolnoma mirno:

— Takoj gospod gostilničar! Samo da se oblečem! V trenutku bom gotov!

A v istem trenutku izgine z Izidorjem na ozkih stopnjicah. Izidor zopet oprezno zapre vrata.

Kratek čas je bilo tiho. Nato potrka Margolinski še enkrat. Ko zopet ni dobil odgovora, začne tolči s pestjo po vratih in zakliče:

— Zdi se, da ne marate odpreti, cenjeni gospod! Vediti, da je policija tu in da hoče videti vaš potni list!

— Odprite, v imenu zakona! — ga prekine Kardov. A v sobi je tudi še nadalje vladala grobna tišina. Vsi trije sedaj navalijo na vrata in jih takoj podrejo.

— Imamo ga! — zadovoljno si je mel roke Margolinski. — Ne more nam pobegniti! Zasluzili smo pet tisoč rubljev!

Toda istočasno obstane kot ukopan in gleda po sobi.

— Za vruga, kje pa je? — krične Kardov.

— Kje je? — ponovi tudi Ašinov to vprašanje in strogo pogleda gostilničarja.

— Ja, tu mora biti! Vendar ni mogel odleteti! — odvrne tresoč se Margolinski.

— Če si nas prevaril! — vzklikne Kardov, — boš dobil deset let Sibirije!

Margolinski se vrže policijskemu uradniku pred noge. Pulil si je lase in zaklinjal, da je nedolžen.

— To je čudno! — pravi on z votlim glasom. — Mislim sem pošteno zaslužiti denar. Hotel sem dokazati, da sem zvest sluga policije. Jaz ne vem, kako je mogel Bakunjin priti iz te sobe.

— Ne govori neumnosti! — ga prekine Kardov. — Kaj govoriš o čudežih? — Ste li vse preiskali, Ašinov?

— Ni ga, — odvrne tajnik. — Vse dokazuje, da je beg izveden v največji naglici. Tu je še njegov kaftan, umetna brada in lasulja.

— Vem, kako je pobegnil — vzklikne Margolinski razburjeno. — Odšel je skozi tajna vrata, ki jih je najbrže slučajno odkril! Razen mene in moje žene ne ve nihče, da so v tej sobi tajna vrata.

Margolinski stopi k zidu in vzdigne plakat.

— Tu je ubežal! — pravi on. — Prepričajte se sami, gospod ravnatelj, da sem nedolžen!

Kardov se vgrizne v ustne. Bil je jezen, da mu je žrtev ušla.

— Kam vodijo te stopnjice? — vpraša Kardov.

Margolinski se prestraši. Očitno mu je bilo neugodno priznati.

— Te stopnjice, — jeclja. — Vaša milost, te stopnjice — tako mi Bog pomagaj, so čisto navadne stopnjice. Služijo mi v to, da pregledam svoj posel. Vašemu tajniku, gospodu Ašinovu, je znano, da imam razen hotela tudi zastavljalnico. Te stopnjice vodijo v moje skladišče.

— Potem se mora begunec tam nahajati! — odgovori Kardov hitro. — Na vsak način je to skladišče dobro zaklenjeno?

— Zaklenjeno je z veliko

ključavnico. A to ne koristi, če hoče kdo oditi. Treba je samo odstraniti železne palice ali odpreti okno.

— Ašinov! — reče Kardov, — prepričaj se, če so ti podatki točni in če je mogel Bakunjin na ta način utesi!

V par minutah se je Ašinov vrnil in potrdil podatke Margolinskega. Bakunjin je ušel skozi okno, ki vodi v dvorišče.

— Kaj sem vam rekel? — pravi gostilničar, ker je bil prepričan, da je s tem dokazana njegova nedolžnost. Toda Ašinov potegne iz žepa rdeč

svilen robec.

— Bakunjin ni sam našel to pot, pravi tajnik porogljivo. Nekdo je bil z njim. To dokazuje ta robec, ki ima monogram R. M."

"R. M.", vzklikne Margolinski in se spomni, da so to začne črke imena njegove žene. — Kaj dokazuje to? Mar ne more pomeniti na primer Rutja Mankevič — ali —

— Ali Rebeka Margolinski, — ga prekine Ašinov. — Priznaj! Ta robec pripada Tvoji ženi.

— Njegovi ženi? — vpraša Kardov. — To ni nikakšen dokaz! Ona se je nahajala ves

čas v gostilniški sobi. Margolinski je ogledaval robec, držeč ga v svoji drhteči roki.

(Dalje prihodnjič.)

Senator Tom Connally iz Texasa, jã že kar v lovski opravi čakal konec zasedanja kongresa in takoj pohitel v hribe na lov.

Jimmy Cagney, znani filmski igravec, čestita svoji sestri Jeanne, ki je graduirala iz Hunter kolegija v New Yorku.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena in stane samo:

\$ 2.00

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6121 St. Clair Ave. — Cleveland, O.

To be PUBLISHED
as Required by Section 683, General Code of Ohio
FINANCIAL STATEMENT

of the

ST. CLAIR SAVINGS & LOAN COMPANY

of

CLEVELAND, OHIO

Showing the condition of the Association at the close of business, June 30, 1938

ASSETS

Cash on Hand and in Banks.....	\$ 53,586.69
Deposits in Other Building and Loan Associations.....	22,300.00
Loans on Mortgage Security.....	620,692.60
Loans on Certificates or Pass-books.....	963.50
Due from Borrowers for Insurance & Taxes.....	1,353.35
Real Estate—Office Building.....	52,000.00
Other Real Estate Owned.....	136,723.18
Federal Home Loan Bank Stock.....	10,000.00
Claims Receivable.....	2.00
Second Mortgages (for record purposes only).....	68.00
Mortgages Sold and Guaranteed.....	34,803.64

TOTAL.....\$932,492.96

Interest Due and Uncollected..... 3,037.11

LIABILITIES

Due Borrowers on Unfinished Building Account.....	\$ 7,017.47
*Deposits and Accrued Interest.....	617,192.42
Contingent Profits.....	700.00
Insurance and Taxes Advanced by Borrowers.....	4,657.15
Dividends Payable (declared).....	1,523.96
Reserve for Taxes.....	1,350.00
Contingent Liability on Guaranteed Mortgages.....	34,803.64
Advances from Federal Home Loan Bank.....	105,125.00
Escrow Funds.....	3,595.19
Running Stock and Dividends.....	97.72
Permanent (non-withdrawable) Stock and Dividends.....	76,132.26
Federal Insurance Reserve.....	1,436.92
Special Reserve Fund.....	4,756.12
Reserve Fund.....	49,000.00
Undivided Profits Fund.....	25,105.11

TOTAL.....\$932,492.96

*Includes Interest Reserve of.....—0—

STATE OF OHIO) ss: PAUL J. SCHNELLER, being duly sworn, deposes and says that he is the Secretary of THE ST. CLAIR SAVINGS & LOAN COMPANY, of CLEVELAND, and that to the best of his knowledge and belief the foregoing is a true statement and correctly shows the financial condition of said Company at the close of business June 30, 1938.

PAUL J. SCHNELLER

Signature of Secretary

Subscribed and sworn to before me, this 1st day of July, A.D. 1938.

AUDREY DOTY, Notary Public.

CERTIFICATE OF AUDITING COMMITTEE OF THREE DIRECTORS

We, the undersigned, Joseph Plevnik, Math Braidech, Frank Oglar, Directors of the said St. Clair Savings & Loan Company, of Cleveland, do hereby certify that the foregoing, to the best of our knowledge and belief, is a true statement and correctly shows the financial condition of said Company at the close of business June 30, 1938.

JOSEPH PLEVNIK

MATH BRAIDECH

FRANK OGLAR

IZLET V STARO DOMOVINO

Onim, ki niso imeli prilike, da bi se bili pridružili izletnikom prejšnjih skupin, so vabjeni, da se udeležijo izleta, ki se bo vršil na največjem in najhitrejšem parniku sveta—

"NORMANDIE"

in sicer
31. avgusta 1938

Potnike spremlja od Clevelanda do Ljubljane

MR. STEVE F. PIRNAT
Upravitelj trdke
AUGUST KOLLANDER

Pomniti je treba, da osebe, ki niso ameriški podaniki, potrebujejo pravočasne prijave, da se jim preskrbi povratno dovoljenje (RE-ENTRY PERMIT).

Ako ste torej med onimi, ki še imajo namen to leto obiskati stari kraj, se takoj zglasite pri

AUGUST KOLLANDER CO.
6419 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

LOUIS OBLAK

TRGOVINA S POHISTVOM
Pohistvo in vse potrebščine za dom.
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

VLOGE v tej posojilnici

zavarovane do \$5000 po Federal Savings & Loan Insurance Corporation, Washington, D. C.

Sprejemamo osebne in družbene vloge
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEnd. 5670

Shirley Temple je bila na obisku pri predsedniku Rooseveltu. Slavna filmska igralka pravi, da sta se s predsednikom prav lepo pomenila.